

การสำรวจพื้นที่เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักการทูตแรกเข้า

โครงการปลูกป่า สร้างคน บวญีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน และ
โครงการพัฒนาद्यตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงรย

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ - กระทรวงการต่างประเทศ

วันที่ 7 – 9 กุมภาพันธ์ 2560

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความเข้าใจต้นแบบการพัฒนาตาม “ตำราแม่ฟ้าหลวง” การพัฒนาเชิงพื้นที่ (area-based) การทำธุรกิจเพื่อสังคม และการขยายผลดยตุงโมเดลไปที่จ.น่าน
2. เพื่อสำรวจสถานที่ศึกษาดูงาน ที่พักและการเดินทาง
3. เพื่อกำหนดประเด็นเรียนรู้ กิจกรรมและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักการทูตแรกเข้าร่วมกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

ผู้เข้าร่วมสำรวจพื้นที่

1. นางสาวไมพร ตันติเวสส นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
2. นายสิทธิชนโชติ ตรงดี นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
3. นางสาวจิตนันท์ ชังบิน พนักงานปฏิบัติการและสนับสนุนงานฝึกอบรม

การเรียนรู้กระบวนการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงฯ

การพัฒนาขึ้นอยู่รอด เป้าหมายการพัฒนาในขั้นนี้เน้นการแก้ปัญหาให้ชาวบ้านอยู่รอด จากการที่ไม่มีกินหรือมีกินไม่พอ ให้มีข้าวกินตลอดปีและรายจ่ายลดลง ด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน อีกทั้งส่งเสริมการสร้าง อาชีพเพิ่มรายได้ผ่านการบริหารจัดการกองทุน และไม่เกิดหนี้ใหม่ โรคติดต่อต่างๆ ได้รับการรักษาและควบคุม ชาวบ้านเข้าถึงสาธารณสุขปลอดภัยพื้นฐาน

การพัฒนาขึ้นพอเพียง เป้าหมายคือ ชุมชนมีรายได้ที่มั่นคง ปลอดภัยได้บางส่วนหรือทั้งหมด เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีความรู้ในการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บและเข้าถึงการศึกษาที่ดี ด้วยการเปิดโอกาสทางเศรษฐกิจ เสริมศักยภาพชุมชน ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มมูลค่าทรัพยากรและผลผลิตให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตรงความต้องการตลาด ผ่านกลไกการทำธุรกิจเพื่อสังคม

การพัฒนาขั้นยั่งยืน เป้าหมายคือ ชุมชนปลอดภัย มีเงินออม เกิดการลงทุนในวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็ก หรือจิ๋ว เกิดการรวมกลุ่มบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเองเป็นหรือพึ่งตนเองและพัฒนาตนเองได้ ชุมชนมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จากภายนอกชุมชน มีจิตสำนึกรักและปกป้องสิ่งแวดล้อม และมีความสุขตามอัตภาพ

ระยะเวลาดำเนินการ 3 วัน 2 คืน

สถานที่จัดศึกษาดูงาน

โครงการปลูกป่า สร้างคน บনวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จ.น่าน

โครงการพัฒนาดอยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย

(ร่าง) กำหนดการ

คณะสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ – กระทรวงการต่างประเทศ

วันที่ 7 - 9 กุมภาพันธ์ 2560

วันอังคารที่ 7 กุมภาพันธ์ 2560

เวลา 07:30 - 08:40 น. คณะเดินทางถึงสนามบินน่านนคร จ.น่าน (FD 3554)

เวลา 08:40 - 10:00 น. เดินทางไปยังบ้านน้ำปาก อ.ท่าวังผา จ.น่าน

เวลา 10:00 - 12:00 น. เกริ่นกระบวนกร

**ฟังบรรยายสรุปภาพรวมโครงการปลูกป่า สร้างคน โครงการ
ปลูกป่า สร้างคน บনวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จ.
น่าน**

**ดูสภาพพื้นที่จริง ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ตาม
“ดอยตุงโมเดล”**

- การขยายผลโครงการต้นแบบโครงการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จากดอยตุง สู่ปางมะหัน ปูนะ สุน่าน สุนโยบายของประเทศ
- หลักการปลูกป่า ปลูกคน
- สภาพปัญหาของพื้นที่ลุ่มน้ำสลายก่อนการพัฒนา
- แนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่

- ผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการพัฒนา
- การจัดการพื้นที่ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง
- การแบ่งพื้นที่ป่าและพื้นที่ใช้ประโยชน์ในลุ่มน้ำอย่างเป็นสัดส่วน และบริหารจัดการโดยชุมชน
- การปลูกป่าเศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้ในระยะยาว

เวลา 12:00 - 13:00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13:00 - 15:00 น. **ศึกษาดูงานแปลงเกษตรผสมผสานของนางสาวณัฐนิชา มังคละ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชาวบ้าน**

- กิจกรรมการพัฒนาด้านระบบน้ำ การเกษตร การส่งเสริมอาชีพ
- การทำเกษตรผสมผสาน การนำน้ำมาใช้ในการแปลงเกษตร จนสามารถเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายในครัวเรือน
- การทำบัญชีครัวเรือน
- การต่อยอดกิจกรรมพัฒนาด้วยการตลาด

เวลา 15:00 - 16:00 น. **ศึกษาดูงานฝายน้ำริม บ้านพ่อ ตำบลแสนทอง อำเภอท่าวังผา พุดคุยกับประธานเหมืองฝาย และคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำ**

- ศึกษาสภาพการใช้ประโยชน์จากฝายน้ำริม บ้านพ่อ ก่อนและหลังการซ่อมแซมฝาย ชมการทำการเกษตรหลังปรับปรุงซ่อมแซมฝาย เช่น มะเขือม่วง ใยาสูบ ขั้วนาปี ในพื้นที่ 3,682 ไร่
- การบริหารจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง โดยแก้มือเมือง แก่ฝาย รวม 14 หมู่บ้าน

เวลา 16:00 – 19:00 น. เดินทางไปยังสำนักงานโครงการปลูกป่าฯ บ้านเปียงก่อ อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน

เวลา 19:00 - 20:00 น. รับประทานอาหารเย็น และเข้าพัก

วันพุธที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560

- เวลา 07:00 - 08:00 น. รับประทานอาหารเช้า
- เวลา 08:00 - 09:00 น. ฟังบรรยายสรุปหลักการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง
- เวลา 9:00 - 10:00 น. เดินทางไปยังบ้านน้ำช้างพัฒนา
- เวลา 10:00 - 10:30 น. ศึกษาดูงานการพัฒนาระบบน้ำเพื่อการเกษตร ณ ฝายผู้ใหญ่
กานต์ บ้านน้ำช้าง
- กระบวนการทำงานที่เน้นให้ชาวบ้านลงมือทำโดยโครงการฯ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และองค์ความรู้
 - ปัจจุบันชาวบ้านดูแลและพัฒนาระบบน้ำได้ด้วยตนเอง
- เวลา 10:30 - 12:00 น. ฟังบรรยายเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพื้นที่ในอดีต
พูดคุยกับผู้นำ อาสาพัฒนา ชาวบ้าน ณ ลานต้นก่อ
- เวลา 12:00 - 13:00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา 13:00 - 18.00 น. เดินทางไปยังโครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ จ.เชียงราย
- เวลา 19:00 - 20:00 น. รับประทานอาหารเย็น เข้าที่พัก

วันพฤหัสบดีที่ 9 กุมภาพันธ์ 2560

- เวลา 07:00 - 08:00 น. รับประทานอาหารเช้า
- เวลา 08:00 - 9:00 น. ชมศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาดอยตุงฯ
- การพัฒนาที่มีประสิทธิผลต้องเริ่มจาก “ข้อมูลจริง” และ“การพัฒนาต้องวัดผลได้”
โดยการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

เวลา 9:00 - 10:00 น.

ศึกษาดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมียหน้ท กาแฟอาราบิก้าดอยตุง และโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมียหน้ท

บริษัทนวุติ จำกัด ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2532 เป็นความร่วมมือกันเป็นของภาคเอกชน ดำเนินการปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุง โดยเลือกพืชที่ผลผลิตมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง สามารถนำไปแปรรูปและเพิ่มมูลค่าได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างรายได้ให้คนดูแลในระยะยาว เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้คนกับป่าอยู่ด้วยกันอย่างพึ่งพา พืชเศรษฐกิจที่โครงการพัฒนาตอยตุงฯ เลือกมาส่งเสริมคือ กาแฟพันธุ์อาราบิก้า และแมคคาเดเมีย ปัจจุบันกลายเป็นต้นแบบของการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคม

เวลา 10:00 - 12:00 น.

ชมหอแห่งแรงบันดาลใจ

เรื่องราวของราชสกุลมหิดล ผ่านพระราชจริยวัตร ปรัชญา และหลักการทรงงานที่เรียบง่าย พระวิริยะอุตสาหะ ที่มุ่งพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย และสร้าง ประโยชน์สุขแก่แผ่นดิน ที่ต่างทรงเป็นแรงบันดาลใจให้กันและกัน เพื่อให้คนไทย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ได้เรียนรู้และเข้าใจ บทบาทของราชสกุลมหิดล ที่มีต่อคนไทยและแผ่นดิน อีกทั้งสร้างแรงบันดาลใจ และจุดประกายให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมคิดดี มุ่งมั่นประพฤติดี ปฏิบัติดี เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมต่อไป

ชมพระตำหนักดอยตุง

พระตำหนักดอยตุงเป็นที่ประทับและที่ทรงงานของสมเด็จพระเจ้า เพื่อพระองค์จะได้สังเกตและทำงานพัฒนาอย่างใกล้ชิด “บ้านที่ดอยตุง” เกิดจากพระราชกระแสรับสั่ง “ถ้าไม่มีโครงการพัฒนาตอยตุงฯ ฉันจะไม่สร้างบ้านอยู่ที่นี่” พระตำหนักดอยตุงจึงเป็นสัญลักษณ์แสดงความเรียบง่ายและการทรงงานหนักเพื่อพสกนิกรของพระองค์

เวลา 12:00 – 13:00 น.

รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13:00 - 13:30 น.

เดินทางไปยังศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ

เวลา 13:30 - 15:00 น.

ศึกษาดูงานศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ

- พัฒนาจากโรงฝึกอาชีพหัตถกรรมและอุตสาหกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อสร้างงานสร้างรายได้สำหรับทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชาย มีการศึกษาหรืออ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ คนสูงอายุแต่ยังทำงานได้ หรือคนหนุ่มสาว โดยการต่อยอดความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นและเน้นการพัฒนา “เพิ่ม

มูลค่า”ผลิตภัณฑ์งานมีอยู่ต่าง ๆ ตลอด “ห่วงโซ่มูลค่า” (Value Chain) อย่างครบวงจรด้วย “เทคโนโลยีที่เหมาะสม” เพื่อให้เกิดเอกลักษณ์ได้ รูปแบบและคุณภาพตามที่ “ตลาดต้องการ” ปัจจุบันงานหัตถกรรมเป็นหนึ่งในหน่วยธุรกิจสำคัญที่นอกจากจะสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับชุมชนในโครงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้วยังช่วยให้โครงการ “สามารถเลี้ยงตนเอง” โดยไม่ต้องพึ่งงบประมาณของรัฐหรือเงินบริจาค นอกจากนั้นความหลากหลายของกิจกรรมสร้างรายได้ยังเป็นการ “กระจายความเสี่ยง” ความล้มเหลวทางธุรกิจของหน่วยธุรกิจใดธุรกิจหนึ่งด้วย

เวลา 15:30 - 17:00 น. กำหนดประเด็นเรียนรู้ กิจกรรมและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
นักการทูตแรกเข้าร่วมกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

เวลา 17:00 - 18:00 น. เดินทางไปยังสนามบินนานาชาติแม่ฟ้าหลวง
เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ โดยสายการบิน XXX

หมายเหตุ กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ข้อแนะนำในการเตรียมตัวเข้าร่วมการศึกษาดูงาน

1. สถานที่และรูปแบบการศึกษาดูงาน

- สถานที่ศึกษาดูงานอยู่ในเขตพื้นที่โครงการโครงการปลูกป่า สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จ.น่าน และโครงการพัฒนาออยตุง(พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย ในร่มและกลางแจ้ง รวมถึงมีบางจุดที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน
- พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตภูเขา เส้นทางคดเคี้ยว
- เนื่องจากช่วงที่คณะเดินทางมาเป็นช่วงปลายฤดูหนาว อากาศเย็นในช่วงกลางคืน อากาศร้อนและแดดแรงในช่วงกลางวัน และอาจจะมีฝนตกบ้าง อุณหภูมิเฉลี่ย 15 – 26 องศาเซลเซียส

2. การเดินทาง

- เดินทางโดยรถยนต์ 4WD
- เนื่องจากเส้นทางคดเคี้ยวและระยะทางบางช่วงใช้เวลานาน ผู้เข้าร่วมที่ทราบว่าตนเองมีอาการเมารถ ควรสำรองยาแก้เมารถไว้เสมอ

3. อาหาร

- วัตถุดิบในการประกอบอาหารเป็นไปตามฤดูกาลและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่

- b. หากผู้เข้าร่วมมีข้อจำกัดเรื่องอาหาร เช่น แพ้อาหาร กรุณาแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบก่อนการศึกษาดูงาน
- 4. การแต่งกายและสิ่งที่ควรนำมาด้วย
 - a. เสื้อผ้าโทนสีสุภาพ แต่งกายรัดกุม กางเกงขายาว รองเท้าผ้าใบหรือรองเท้าหุ้มส้นเดินสบาย ไม่แนะนำให้สวมรองเท้าส้นสูง
 - b. หมวก ร่ม อุปกรณ์กันแดด ฝน และหนาว
 - c. เสื้อกันลม
 - d. รองเท้าแตะ
 - e. กระเป๋าเป้หรือกระเป๋าสะพายใบเล็กสำหรับใส่ของใช้ส่วนตัวระหว่างวัน
 - f. ผ้าเช็ดตัวและอุปกรณ์อาบน้ำ
 - g. ยารักษาโรคประจำตัว
 - h. สมุดบันทึก เครื่องเขียน
 - i. ของใช้ส่วนตัว